

MARIAN PAWLAK

Andrzej Tadeusz Piątkowski (1938–2016)

Profesor zwyczajny Andrzej Tadeusz Piątkowski urodził się 28 października 1938 roku w Toruniu w nauczycielskiej rodzinie Elżbiety i Jana¹. Ukończył szkołę powszechną i średnią (II Liceum Ogólnokształcące) w Toruniu. Następnie od września 1955 roku studiował historię (specjalność pedagogiczna) w Instytucie Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W trakcie studiów zaprzyjaźniłem się z Andrzejem Piątkowskim i nasza przyjaźń przetrwała do jego zgonu. Choroby, jakie nas obu trapiły, ograniczyły nasze kontakty do telefonicznych rozmów.

Studia Andrzej Piątkowski ukończył 27 czerwca 1960 roku egzaminem magisterskim na podstawie pracy: *Stosunki społeczno-gospodarcze w województwie gnieźnieńskim w drugiej połowie XVIII wieku*, napisanej pod opieką prof. Leonida Żytkowicza. Pracę zawodową rozpoczął 1 września 1960 roku w Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Konopnickiej w Inowrocławiu.

W 1962 roku prof. Leonid Żytkowicz zaproponował Andrzejowi Piątkowskiemu pracę w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk na etacie asystenta. Propozycję tę przyjął i od 1 września 1962 roku podjął pracę we wspomnianym Instytucie w Pracowni Dziejów Prus Królewskich w Toruniu (obecna nazwa Zakład Historii Pomorza i Krajów Bałtyckich). Przepracował w niej ponad 40 lat (po 2001 roku w wymiarze 1/2 etatu). Kryzys finansowy

¹ Biogram napisano na podstawie dokumentacji (dyplomy, umowy o pracę, sprawozdania z badań naukowych) przechowywanych w archiwum rodziny Piątkowskich w Toruniu.

w PAN spowodował, że Andrzej Piątkowski zwolnił się z Pracowni i przeniósł się na pierwszy etat do Instytutu Historii Akademii Bydgoskiej (obecnie Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy). Został tam zatrudniony od 1 października 2001 roku na stanowisku kierownika Zakładu Historiografii i Epistemologii, a od 1 marca 2006 roku kierownika Zakładu Historii Gospodarczej. Pogarszający się stan zdrowia utrudniał Andrzejowi Piątkowskiemu dojazdy z Torunia do Bydgoszczy, zrezygnował więc z pracy na UKW z dniem 30 września 2006 roku i przeszedł na emeryturę. Jako emeryt podjął zatrudnienie na 1/2 etatu w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu (2005–2006) i w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku (2006–2008). Prowadził też zleczone wykłady i konsultacje dla studentów geografii i historii oraz konserwacji zabytków na UMK w Toruniu.

Andrzej Piątkowski w Instytucie Historii PAN rozpoczął pracę wśród najwybitniejszych ówczesnych historyków polskich. Jego opiekunami naukowymi w toruńskiej placówce PAN zostali profesorowie Marian Biskup i Leonid Żytkowicz, którzy zlecili mu opracowanie problemów kultury materialnej chłopstwa ziemi chełmińskiej w XVIII wieku. Zagadnienie to było potrzebne dla przygotowywanej wówczas *Historii Pomorza*.

W następnych latach prof. Marian Biskup polecił Andrzejowi Piątkowskiemu opracowanie tematu: *Posiadłości ziemskie miasta Elbląga w XVI–XVIII wieku*. Opracował on ten problem, wykorzystując akta miejskie Elbląga, przechowywane w Archiwum Państwowym w Gdańsku i w innych krajowych zbiorach. Na podstawie tej rozprawy uzyskał uchwałą Rady Wydziału Humanistycznego UMK z dnia 16 czerwca 1970 roku stopień naukowy doktora nauk humanistycznych. Promotorem był prof. Marian Biskup. Rozprawa została opublikowana w 1972 roku przez Ossolineum we Wrocławiu. Wspomniana już *Historia Pomorza* wymagała także opracowania tematu: *Miasta Prus Zachodnich w pierwszej połowie XIX w. Przemiany demograficzne i społeczno-zawodowe*. Tę pracę Andrzej Piątkowski napisał po wieloletniej kwerendzie w archiwach polskich i niemieckich, m.in. w Halle, Lipsku, Merseburgu i w Berlinie – Dahlem (Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz). Na podstawie tej rozprawy 12 maja 1986 roku Rada Naukowa Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu nadała mu stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie historii nowożytnej. Praca została opublikowana w oficynie wydawniczej Instytutu Historii PAN w Warszawie w 1984 roku. Zebrane do napisania dysertacji materiały posłużyły też Andrzejowi Piąt-

kowskiemu do opracowania 56 haseł *Słownika historyczno-geograficznego Warmii i Mazur*. Niestety, słownik ten nie został opublikowany.

Andrzej Piątkowski uczestniczył także w pracach zespołu Instytutu Historii Polski PAN przygotowującego V tom *Historii Pomorza*. Opracował dwa tematy: *Struktury demograficzne, społeczne i wyznaniowe woj. pomorskiego w latach 1920–1939* oraz *Transport lądowy i śródlądowy Wielkiego Pomorza*. Wyniki badań nad rozwojem sieci kolejowej na Pomorzu Gdańskim i w Prusach Wschodnich opublikował w rozprawach: *Kolej Wschodnia w latach 1842–1880. Z dziejów transportu kolejowego na Pomorzu Wschodnim*, Olsztyn 1996; *Kolej Tylżycko-Wystrucka w latach 1862–1884. Pierwsza prywatna inwestycja kolejowa w Prusach Wschodnich*, „Roczniki” TNT w Toruniu, R. 60: 2001, z. 1; *Magistrala zbożowa Pilawa – Prostki w latach 1863–1905*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie”, 2004, nr 2 (244).

Rozprawy dotyczące rozwoju sieci kolejowej na Pomorzu i w Prusach stały się podstawą do złożenia wniosku o nadanie Andrzejowi Piątkowskiemu tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych. Otrzymał go 10 stycznia 2001 roku. Nadany mu tytuł umożliwił Instytutowi Historii PAN i ówczesnej Akademii Bydgoskiej na zatrudnienie Andrzeja Piątkowskiego jako profesora zwyczajnego.

Dorobek naukowy Andrzeja Piątkowskiego obejmuje ponad 50 rozpraw, artykułów, biogramów, recenzji i sprawozdań. Pracowite życie zakończył 9 lutego 2016 roku. Został pochowany na cmentarzu św. Jerzego w Toruniu.